

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 590/2012-23

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 13. decembra 2012 predbežne prerokoval sťažnosť spoločnosti S., k. s., zastúpenej A. s. r. o., vo veci namietaného porušenia čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v konaní vedenom Okresným súdom Banská Bystrica pod sp. zn. 2 K 42/2008 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť spoločnosti S., k. s., o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 30. novembra 2011 osobne do podateľne doručená sťažnosť spoločnosti S., k. s. (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) v konaní vedenom Okresným súdom Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 2 K 42/2008.

Zo sťažnosti vyplýva, že uznesením okresného súdu č. k. 2 K 42/2008-412 z 23. septembra 2011 bola sťažovateľka odvolaná z funkcie správcu konkurznej podstaty úpadcu E., s. r. o. v konkurze (ďalej len „úpadca“). Uznesenie bolo zverejnené v Obchodnom vestníku 29. septembra 2011, v dôsledku čoho v zmysle § 199 ods. 1 a 9

zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o konkurze“) nadobudlo právoplatnosť 30. septembra 2011.

Podľa názoru okresného súdu sťažovateľka závažným spôsobom porušila povinnosti správcu tým, že dala určiť hodnotu majetku zapísaného do oddelenej i všeobecnej podstaty znaleckým posudkom len na základe požiadavky zabezpečeného veriteľa, čím mala porušiť ustanovenie § 77 zákona o konkurze. Tvrdenie, podľa ktorého „Do súpisu všeobecnej podstaty a oddelenej podstaty úpadcu boli spísané peňažné pohľadávky úpadcu najmä voči S.“, je neakceptovateľné. Predovšetkým ide o to, že konkrétny majetok [v danom prípade pohľadávka voči S. (ďalej len „S.“)] môže byť zapísaný len v jednej súpisovej podstate. Konštatovanie okresného súdu, podľa ktorého pohľadávka voči S. bola zapísaná tak do oddelenej podstaty, ako aj do všeobecnej podstaty, popiera znenie zákona o konkurze. Okrem toho nezodpovedá ani skutočnosti. Vyplyva to jednak z ustanovenia § 68 zákona o konkurze, podľa ktorého všeobecnú podstatu tvorí majetok podliehajúci konkurzu, ktorý netvorí žiadnu z oddelených podstát, ale aj z ustanovenia § 69 zákona o konkurze definujúceho majetok tvoriaci oddelenú podstatu zabezpečeného veriteľa. V konkurze na majetok úpadcu S., a. s., ako veriteľka (ďalej len „zabezpečený veriteľ“) prihlásila jednak svoju pohľadávku voči úpadcovi, ale aj záložné právo k pohľadávke úpadcu voči S. zabezpečujúce pohľadávku zabezpečeného veriteľa. Sťažovateľka preto zapísala majetok úpadcu tvorený jeho pohľadávkou voči S. do oddelenej podstaty zabezpečeného veriteľa. Tento postup bol správny a v zmysle zákona jediný možný. Názor okresného súdu, podľa ktorého pohľadávka voči S. patrí do všeobecnej podstaty a súčasne aj do oddelenej podstaty, nemá žiadnu oporu v zákone ani v rozhodovacej praxi. Ohodnotenie majetku vykoná správca buď podľa vlastného uváženia, alebo na základe znaleckého posúdenia podľa § 77 ods. 4 zákona o konkurze, pričom veriteľský výbor alebo zabezpečený veriteľ môže požadovať, aby správca dal stanoviť hodnotu majetku znaleckým posudkom. V zmysle tohto ustanovenia teda o ustálenie znaleckej hodnoty môže požiadať buď zabezpečený veriteľ (ak ide o majetok patriaci do jeho oddelenej podstaty), alebo veriteľský výbor (ak ide o majetok patriaci do všeobecnej podstaty). Právna predchodkyňa sťažovateľky najskôr určila hodnotu pohľadávky úpadcu voči S. vo výške 2 624 200,84 € v zmysle účtovnej

evidencie úpadcu. Toto ohodnotenie však nezohľadňovalo spornosť pohľadávky a jej hodnotu z dôvodu prebiehajúcich súdnych sporov. Sťažovateľka preto na žiadosť zabezpečeného veriteľa podľa § 77 ods. 4 zákona o konkurze dala určiť hodnotu pohľadávky znalcovi. Hodnota pohľadávky bola ustanovená znalcom na sumu 402 972 €. V dôsledku zmeny hodnoty ostala pohľadávka úpadcu voči S. naďalej zapísaná len v oddelenej podstate zabezpečeného veriteľa s jeho výlučným oprávnením žiadať znalecké určenie jej hodnoty, pričom veriteľský výbor prestal byť príslušným orgánom vo veci jej speňažovania, lebo s prihliadnutím na znalcom zistenú hodnotu pohľadávky nebolo možné ďalej predpokladať, že po uspokojení zabezpečenej pohľadávky zabezpečeného veriteľa zostane ešte v oddelenej podstate nejaký majetok (znalcom určená hodnota pohľadávky úpadcu voči S. dosahovala len asi 50 % hodnoty zabezpečenej pohľadávky zabezpečeného veriteľa).

Okresný súd vychádzal tiež z toho, že sťažovateľka opakovane porušila povinnosť vyplývajúcu z ustanovenia § 37 ods. 5 zákona o konkurze (v znení účinnom v inkriminovanom čase), podľa ktorého správca je povinný každých 30 dní predložiť veriteľskému výboru písomnú správu o svojej činnosti, keďže nepredkladala správu o činnosti každých 30 dní. Uvedené ustálenie okresného súdu neobstojí, lebo sťažovateľka túto povinnosť vo vzťahu k funkčnému veriteľskému výboru nesplnila iba jediný raz, a preto povinnosť neporušila opakovane. Veriteľský výbor bol nefunkčný, lebo zaniklo členstvo dvoch členov, z ktorých bol jeden súčasne predsedom veriteľského výboru, pričom správy sa podávajú práve predsedovi veriteľského výboru. Po kreovaní nového veriteľského výboru (dovolením nových členov) sťažovateľka veriteľský výbor o stave konkurzného konania informovala.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti sú závery okresného súdu absolútne arbitrárne a nemajú oporu v zákone, ale ani v rozhodovacej praxi.

Sťažovateľka žiada vydať nález, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie označených článkov ústavy a dohovoru v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 2 K 42/2008 s tým, aby uznesenie z 23. septembra 2011 bolo zrušené a vec bola vrátená na ďalšie konanie. Domáha sa tiež náhrady trov právneho zastúpenia vo výške 303,31 €.

Napokon požaduje, aby ústavný súd považoval vec za nalievavú a dočasným opatrením odložil vykonateľnosť uznesenia okresného súdu č. k. 2 K 42/2008-412 z 23. septembra 2011.

Z vyjadrenia predsedu okresného súdu sp. zn. Spr 4002/12 z 8. februára 2012 doručeného ústavnému súdu 14. februára 2012 vyplýva, že bez ohľadu na skutočnosť, že pohľadávky boli zapísané iba do oddelenej podstaty, do sumy prevyšujúcej zabezpečenú pohľadávku zabezpečeného veriteľa príslušným orgánom bol aj veriteľský výbor. Preto na zmenu ohodnotenia pohľadávok bol potrebný súhlas veriteľského výboru ako príslušného orgánu. Okresný súd sa v uznesení opiera o informáciu sťažovateľky z 8. júla 2009 uverejnenú v Obchodnom vestníku, v ktorej sama sťažovateľka uviedla, že do súpisu všeobecnej a oddelenej podstaty boli zapísané peňažné pohľadávky úpadcu, a to najmä voči S.

Z repliky sťažovateľky z 27. februára 2012 doručenej ústavnému súdu 2. marca 2012 vyplýva, že sťažovateľka nesúhlasí so stanoviskom okresného súdu, zdôrazňuje, že zákon o konkurze neustanovuje potrebu súhlasu veriteľského výboru na zmenu ohodnotenia súpisovej zložky. Túto právomoc má totiž správca, ktorý môže hodnotu určiť vlastným odhadom alebo na základe znaleckého posudku, ak o to požiada zabezpečený veriteľ alebo veriteľský výbor. V danom prípade predchádzajúca správkyňa konkurznej podstaty určila hodnotu pohľadávky voči S. vlastným odhadom vychádzajúc len z účtovnej evidencie. Potom zabezpečený veriteľ požiadal sťažovateľku o znalecké ohodnotenie pohľadávky. Tento postup bol preto celkom zákonný. Pokiaľ okresný súd uvádza, že konštatovanie o zaradení pohľadávky úpadcu voči S. do oboch podstat urobil na základe informácie sťažovateľky uverejnenej v Obchodnom vestníku, treba uviesť, že takéto tvrdenie nemôže v právnom štáte obstáť. Jeden a ten istý majetok nemôže byť zapísaný v dvoch podstatách a zo zverejnenej informácie to ani nevyplýva. Záver okresného súdu je v tomto smere vytrhnutý z kontextu.

Z uznesenia okresného súdu č. k. 2 K 42/2008-412 z 23. septembra 2011 vyplýva, že sťažovateľka bola odvolaná z funkcie správcu konkurznej podstaty úpadcu, pričom za nového správcu konkurznej podstaty bol ustanovený JUDr. D. P. Podľa názoru okresného

súdu do súpisu všeobecnej podstaty a oddelenej podstaty boli spísané peňažné pohľadávky úpadcu, najmä voči S. Podaním z 11. marca 2010 zabezpečený veriteľ požiadal sťažovateľku o zabezpečenie vypracovania znaleckého posudku na ocenenie pohľadávok úpadcu voči S. Podľa podaného znaleckého posudku všeobecná hodnota týchto pohľadávok bola ustálená na 425 000 €. Sťažovateľka v ďalšom pri speňažovaní majetku konala ako s príslušným orgánom už iba so zabezpečeným veriteľom. Porušila tiež povinnosť ustanovenú v § 37 ods. 5 zákona o konkurze, keď nepredkladala veriteľskému výboru každých 30 dní písomnú správu o svojej činnosti. Sťažovateľka závažne porušila svoje povinnosti, keď dala určiť hodnotu majetku zapísaného i do oddelenej i všeobecnej podstaty znaleckým posudkom len na základe požiadavky zabezpečeného veriteľa a na základe takto určenej všeobecnej hodnoty zapísaného majetku opätovne určila jeho hodnotu a následne pri speňažovaní majetku nekonala s príslušným orgánom podľa ustanovenia § 82 ods. 2 písm. b) zákona o konkurze, ktorý spolu so zabezpečeným veriteľom tvorí i veriteľský výbor. Okrem toho sťažovateľka opakovane porušila povinnosť ustanovenú § 37 ods. 5 zákona o konkurze, keď nepredkladala veriteľskému výboru každých 30 dní písomnú správu o svojej činnosti. Túto povinnosť má správca bez ohľadu na zloženie príslušného orgánu.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľov. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, návrhy podané oneskorene, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Stážnosť treba považovať za zjavne neopodstatnenú.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

Okresný súd správne poukazuje na to, že z ustanovenia § 36 ods. 1 zákona o konkurze je zrejmé, že o výmene správcu sa rozhoduje vždy na prvej schôdzi veriteľov, pričom v rámci tejto k výmene môže dôjsť z akéhokoľvek dôvodu. Oproti tomu na neskoršej schôdzi veriteľov možno o výmene správcu rozhodnúť, ak správca opakovane alebo závažne porušil povinnosti ustanovené zákonom (ďalšie možné dôvody výmeny správcu nie sú z hľadiska tejto veci relevantné).

Podľa názoru okresného súdu došlo zo strany sťažovateľky tak k závažnému porušeniu povinnosti, ako aj k opakovanému porušeniu povinnosti.

Opakované porušenie povinnosti zistil okresný súd vo vzťahu k ustanoveniu § 37 ods. 5 zákona o konkurze (v znení v inkriminovanom čase), podľa ktorého bol správca povinný každých 30 dní predložiť veriteľskému výboru písomnú správu o svojej činnosti. Sťažovateľka po skutkovej stránke nepopierala, že takúto správu viackrát nepredložila, avšak i napriek tomu podľa jej názoru k opakovanému porušeniu povinnosti nedošlo, pretože nemala povinnosť predkladať správy v čase, keď veriteľský výbor nebol plne obsadený vrátane postu predsedu. V čase, keď už bol veriteľský výbor znova kompletne zvolený, nepodala správu iba raz, čo však za opakované porušenie povinnosti považovať nemožno.

Okresný súd uvedenú argumentáciu sťažovateľky neakceptoval a zaujal stanovisko, podľa ktorého povinnosť predložiť veriteľskému výboru písomnú správu má správca bez ohľadu na zloženie príslušného orgánu.

Ani podľa názoru ústavného súdu nemožno mať pochybnosti o tom, že sťažovateľka označenú povinnosť opakovane porušila. Opakované nepodanie správy sťažovateľka nepoprela. Na jej povinnosti podať správu nič nemôže meniť okolnosť, či je v aktuálnom časovom momente veriteľský výbor plne obsadený a uznášaniaschopný. Povinnosťou správcu je správu podať a je vecou veriteľského výboru, ako so správou naloží vrátane toho, či je vôbec schopný ju zužitkovať. Ani okolnosť, že v určitom časovom rozmedzí nebol obsadený post predsedu veriteľského výboru, nemôže na uvedenom závere nič meniť. Totiž, aj keď podľa § 37 ods. 6 zákona o konkurze písomnosti určené veriteľskému výboru sa

doručujú na adresu predsedu veriteľského výboru, zároveň platí, že ak sa písomnosť nepodarí predsedovi veriteľského výboru doručiť, možno ju doručiť na adresu ktoréhokoľvek člena veriteľského výboru.

Keďže opakované porušenie povinnosti správcu bolo preukázané, ústavný súd nemôže uznesenie okresného súdu považovať za arbitrárne či zjavne neodôvodnené. Na tomto závere nič nemení okolnosť, že (ako sa zdá) závažné porušenie povinnosti ustálené okresným súdom sa javí skôr ako pochybné. Evidentne totiž nezodpovedá skutočnosti (vo vyjadrení ústavnému súdu to uznal aj okresný súd), že by sťažovateľka zapísala pohľadávky úpadcu voči S. tak do oddelenej, ako aj do všeobecnej podstaty. Navyše, takýto postup by bol aj právne vylúčený.

Berúc do úvahy uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. decembra 2012